

บูรพาเวชสาร

Burapha Journal of Medicine

บรรณาธิการแถลง (Editor's Note)

สถานการณ์การระบาดของโรคอุบัติใหม่โควิด-19 ทั่วโลกจนถึงปัจจุบันในวันที่ 22 มิถุนายน 2565 มีการบันทึกผู้ป่วยติดเชื้อแล้วมากกว่า 544 ล้านราย และมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 6.54 ล้านราย โดยมีผู้ติดเชื้อที่ไม่มีอาการ ไปถึงโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงจนเสียชีวิต และส่งผลต่อร่างกายในระยะยาวได้ ประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย และบราซิล สำหรับประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 26 จาก 230 ประเทศทั่วโลก คือ มีผู้ติดเชื้อ 4,502,542 ราย เสียชีวิต 30,509 ราย รักษาหายจำนวน 4,451,569 ราย มีสัดส่วนผู้ที่ได้รับวัคซีนแล้ว 1 เข็ม ร้อยละ 85.9 ฉีดแล้ว 2 เข็ม จำนวนร้อยละ 79.8 และฉีดแล้ว 3 เข็มจำนวนร้อยละ 37.8 ของประชากร การระบาดของโรคส่งผลกระทบต่อระบบต่างๆ อาทิ ระบบบริการสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชน

ที่สำคัญคือ มีผู้ป่วยส่วนหนึ่งเมื่อหายแล้วมีปัญหาติดตามมา คือ long covid ซึ่ง Coronavirus 2 (SARS-CoV-2) เข้าสู่เซลล์ของร่างกายผ่านตัวรับ angiotensin-converting enzyme 2 (ACE2) เมื่อฝังตัวแล้วไวรัสจะแบ่งตัว และกระตุ้นภูมิคุ้มกันของร่างกายให้หลั่ง cytokines ตอบสนองต่อการอักเสบที่เกิดขึ้น ตัวรับ ACE2 นี้มีอยู่มากมายในทุกเซลล์ของร่างกาย ตั้งแต่ สมอง ช่องปาก เยื่อจมูก ปอด หัวใจ ทางเดินอาหาร ตับ ไต ม้าม เส้นเลือดแดงและเส้นเลือดดำ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ SARS-CoV-2 สามารถทำลายหลายๆ อวัยวะพร้อมๆ กัน ผู้ติดเชื้อจำนวนมากหายจากโรค แต่มีจำนวนหนึ่งที่แม้ว่าจะไม่ติดเชื้อแล้วแต่ยังมีอาการอื่นๆ หลงเหลืออยู่ ที่เรียกว่า long covid โดย The National Institute for Health and Care Excellence (NICE) ได้นิยามความหมายของ long covid ว่า หมายถึง อาการที่ยังเป็นต่อเนื่องหลังจากการติดเชื้อ covid-19 เฉียบพลันและไม่สามารถอธิบายได้ด้วยการวินิจฉัยอื่นๆ โดยรวมถึง ผู้ที่มีอาการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ 4 - 12 สัปดาห์หลังจากการติดเชื้อ และกลุ่มอาการหลัง covid-19 เกิน 12 สัปดาห์หลังการติดเชื้อ และ The National Institutes of Health (NIH) ของสหรัฐอเมริกา ได้นำคำจำกัดความของ US Centers for Control and Prevention (CDC) ของ long covid ซึ่งหมายถึง อาการที่เกิดขึ้นหลังการติดเชื้อครั้งแรกตั้งแต่ 4 สัปดาห์ อาการที่พบบ่อย เช่น อ่อนเพลีย (fatigue) เหนื่อย หายใจไม่สะดวก (dyspnea) ความผิดปกติของหัวใจและหลอดเลือด ความผิดปกติด้านจำและสุขภาพจิต ปวดศีรษะ นอนไม่หลับ การได้กลิ่นและการรับรสผิดปกติ และอาจพบว่าการทำงานของไตผิดปกติและตับอ่อนอักเสบได้

บูรพาเวชสาร

Burapha Journal of Medicine

ปัจจัยเสี่ยงยังคงเป็นผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ ภาวะบกพร่องทางจิต ภูมิคุ้มกันต่ำ ผู้ที่มีโรคประจำตัว ได้แก่ ภาวะอ้วน โรคหัวใจ โรคทางเดินหายใจ และความดันโลหิตสูง เป็นต้น การดูแลรักษานั้น NICE ได้มีการออก guidelines ในการวินิจฉัย การส่งต่อ และการดูแลรักษา long covid ซึ่งมีการประเมินแบบองค์รวม การสืบค้นทางห้องปฏิบัติการ การบริหารการดูแล และคงต้องมีการพัฒนาของการดูแล long covid นี้ต่อไป

ย้อนกลับมาที่ บูรพาเวชสาร ฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน 2565 ซึ่งมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องเข้าปีที่ 9 แล้ว เริ่มจากที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักกันในหมู่นักวิชาการ ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นจนทำให้ต้องเพิ่มจำนวนเรื่องในเล่มมากขึ้น ในเล่มนี้มีนิพนธ์ต้นฉบับ 6 เรื่อง ได้แก่ 1. การประเมินภาพถ่ายทางรังสีดูตำแหน่งเจาะรูเอ็นไขว้หน้าที่ยึดกระดูกเชิงกรานหลังการผ่าตัดสร้างเอ็นไขว้หน้าโดยใช้หมอนรองเข่าด้านนอกเป็นจุดอ้างอิง 2. ผลการสอนสุขศึกษาโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการปฏิบัติตัวหลังทำผ่าตัดต่อกระเจกให้กับผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระเจก 3. การศึกษาถึงความสำคัญของสารก่อภูมิแพ้ในเด็กที่ป่วยเป็นโรคภูมิแพ้จมูกอักเสบจากอากาศระวันออกของประเทศไทย 4. ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐในเขตภาคตะวันออก 5. ศึกษาผลของการออกกำลังกายด้วยโยคะต่อการทรงตัว ช่วงการเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนล่างและประสิทธิภาพการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ในเด็กสมองพิการ: การศึกษานำร่อง และ 6 ประสิทธิภาพของอุปกรณ์วงล้อบริหารข้อไหล่ร่วมกับบรอกคู่เหนือศีรษะในผู้ป่วยข้อไหล่ติด: การศึกษานำร่อง และมีบทความปริทัศน์ การทบทวนวรรณกรรม 3 เรื่อง ได้แก่ 1. ข้อเสนอแนะระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุตำบลแสนสุข ประสพการณ์จากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั่วโลก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะหยุดหายใจขณะหลับจากการอุดกั้นกับภาวะหัวใจล้มเหลวชนิดที่มีการบีบตัวของหัวใจปกติ และ 3. โรคพยาธิสตรองจิลอยด์

ในการนี้คณะผู้จัดทำบูรพาเวชสารขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่าน และคณะผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับที่ให้ความเมตตากรุณาต่อบูรพาเวชสารเป็นอย่างดีเสมอมา และเป็นการให้โอกาสบูรพาเวชสารได้พัฒนาอย่างมีคุณภาพสืบต่อไป

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงสมจิต พุกกะขิตานนท์

บรรณาธิการวารสารบูรพาเวชสาร